

Igitabo cya Daniyeli - Nimeru Ijana na Mirongo Itanu

Ibisobanuro bya Ezekiyeli 37 n'Uko Bifitanye Isano n'Iminsi y'Iherezo

Jeff Pippenger

2024-03-21

Nyuma y'uko Ezekiyeli asobanura uburyo amahanga yombi azaba umwe, hanyuma agaragaza ko iryo hanga rizategekwa n'Umwami Dawidi, kandi ko azasezerana na bo isezerano, kandi ko ihema rye rizabana na bo.

Kandi ntibazongera kwiyanduza n'ibishushanyo byabo bisengwa, cyangwa n'ibizira byabo, cyangwa n'ibicumuro byabo byose; ahubwo nzabakiza mbavane mu buturo bwabo bwose, aho bacumiye, kandi nzabeza: bityo bazaba ubwoko bwanyje, nanjye nzaba Imana yabo. Kandi Dawidi umugaragu wanjye azababera umwami; kandi bose bazagira umwungeri umwe: na bo bazagendera mu mateka yanjye, kandi bazitondera amategeko yanjye, bayakore. Kandi bazatura mu gihugu nahaye Yakobo umugaragu wanjye, aho ba sekuruza banyu batuye; kandi bazagituramo, bo n'abana babo n'abuzukuru babo iteka ryose: kandi Dawidi umugaragu wanjye azababera igikomangoma iteka ryose. Kandi nzasezerana na bo isezerano ry'amahoro; rizababera isezerano rihoraho: kandi nzabashyiraho, kandi nzabagwiza, kandi ahera hanjye nzahashyira hagati muri bo iteka ryose. Kandi ihema ryanjye rizabana na bo: koko nzaba Imana yabo, na bo bazaba ubwoko bwanyje. Kandi amahanga azamenya yuko ari jye Uwitwaga weza Isirayeli, igihe ahera hanjye hazaba hagati muri bo iteka ryose. Ezekiyeli 37:23–28.

Igice cya mirongo itatu n'irindwi cya Ezekiyeli gitanga ishusho irambuye cyane y'ishyirwaho ikimenyetso ry'ibihumbi ijana na mirongo ine na bine. Izo nkoni ebyiri zigomba guhinduka ishyanga rimwe igihe ubumana buhujwe n'ubumuntu, kandi bazaba bafite umwami ubategeka. Iryo shyanga rimwe ni itorerero ry'Imana ryo mu minsi y'imperuka, ari bo bihumbi ijana na mirongo ine na bine. Izo nkoni ebyiri ni ibihe bibiri byo gutatanywa kw'ubwami bw'Isirayeli bwo mu majyaruguru n'ubwo mu majyepfo. Izo nkoni ebyiri ni bo Pawulo yita “umubiri,” ubwo anavugaga ko Kristo ari “umutwe” w'uwo mubiri. Ezekiyeli agaragaza “umutwe” wa Pawulo nk’“umwami Dawidi,” naho “umubiri” nk’“ishyanga rimwe.”

Mu butumwa bwahawe Abadivantisiti mu 1856, nk'uko bugaragazwa n'uruhererekane rutarangiye rwa Hiram Edson rwo mu 1856 ku birebana na “ibihe birindwi,” Edson yerekeza ku buhanuzi bwo muri Yesaya, igice cya karindwi, bw'imyaka mirongo itandatu n'itanu, nk'aho Bibiliya ihera yerekana intangiriro z'ibyo bihe byombi birindwi. Ubuhanuzi bw'igihe cy'imyaka mirongo itandatu n'itanu bushyirwa mu miterere y'amayobera, bisa n'imirongo yo mu gitabo cy'Ibyahishuwe ivuga iti: “Ufite amatwi niyumve.” Niba ufite amaso ashobora kubona, n'amatwi ashobora gusobanukirwa, muri uwo murongo harimo ikintu gitangaje cyane.

Kuko umutwe wa Siriya ari Damasiko, n'umutwe wa Damasiko akaba Rezini; kandi mu gihe cy'imyaka mirongo itandatu n'itanu Efurayimu azavunagurwa, ku buryo atazaba akiri ubwoko.

N'umutwe wa Efurayimu ni Samariya, n'umutwe wa Samariya akaba umuhungu wa Remaliya. Nimutizera, ni ukuri ntimuzakomezwa. Yesaya 7:8, 9.

Ubuhanuzi bw'imyaka mirongo itandatu n'itanu bwatangiyeye mu wa 742 Mbere ya Kristo, kandi muri icyo myaka mirongo itandatu n'itanu, nyuma y'imyaka cumi n'icyenda mu wa 723 Mbere ya Kristo, ubwami bw'amajyaruguru bwa Isirayeli bwajyanywe mu bucakara na Ashuri, kandi igihe icyo myaka yarangiraga mu wa 677 Mbere ya Kristo, Manase yajyanywe ari imbohe i Babuloni. Iyo myaka mirongo itandatu n'itanu na yo yagaragajwe mu isohozwa ry'iherezwa ry'ukwatatana kw'ibihugu byombi, byagombaga kuzahinduka inkoni imwe mu nkuru ya Ezekiyeli. Yagaragajwe, uko bikurikirana, imyaka ya 1798, 1844 na 1863. Mu mirongo igaragaza ubutumwa bwanzwe mu wa 1863 harimo ihishurirwa ryihariye ry'ubuhanuzi, ari na ryo ubwo buhanuzi bwubakirwemo.

Ni ihishurirwa rivuga ko "umutwe" w'ishyamba ari umurwa mukuru waryo, kandi ko "umutwe" w'umurwa mukuru ari umwami. Ritanga abahamya babiri b'iri hishurirwa, hanyuma rikageza ubwo buhanuzi bwose n'iryo hishurirwa ku musozo binyuze mu mugani w'amarenga uvuga uti: "Nimutizera, rwose ntimuzakomera." Nimutemera ko umwami ari umutwe, kandi ko umutwe ari umurwa mukuru, ntimuzakomera.

Ishyamba cya Ezekiyeli gituruka ku guhuza inkoni ebyiri z'ubwami bwo mu majyaruguru n'ubwo mu majyepfo, cyagombaga kugira umwami, ari we umutwe, ari wo umurwa mukuru w'icyo gihugu. Uwo murongo wose wo muri Ezekiyeli uvuga ibyerekeye ibimenyetso by'ubuhanuzi by'ishyirwaho ikimenyetso ry'abihumbi ijana na mirongo ine na bane, bihagarariye guhuza Ubumana n'ubumuntu mu gihe cyo kuvuza impanda ya karindwi y'Ubuyisilamu bw'ishyamba rya gatatu.

Iminsi yo kuvuza kw'Impanda ya Karindwi, mu Byahishuwe igice cya cumi, yatangiye igihe hagombaga kubaho "igihe kitakiriho," ari cyo ku wa 22 Ukwakira 1844, igihe marayika wa gatatu yahageraga. Kuri icyo ngingo Yohana yagize uburakari bw'uwo muni, maze icyo gihe ni bwo yabwiye gupima urusengero, ariko akareka amateka y'imyaka igihumbi na magana abiri na mirongo itandatu yo gukandagirwa kw'ahera n'ingabo, kuko icyo gihe cyari cyarahawe abanyamahanga.

Nuko marayika nabonye ahagaze ku nyanja no ku butaka azamura ukuboko kwe arekeza mu ijuru, arahira ku Uhoraho iteka ryose, waremye ijuru n'ibirimo, n'isi n'ibiyirimo, n'inyanja n'ibiyirimo, ko igihe kitazongera kubaho ukundi; ahubwo mu minsi y'ijwi rya marayika wa karindwi, ubwo azatangira kuvuza impanda, ibanga ry'Imana rizaba risohojwe, nk'uko yabibwiye abagaragu bayo b'ubuhanuzi. Kandi rya jwi numvise rivugira mu ijuru ryongera kumbwira riti: Genda ufate agatabo gato gafunguye kari mu kuboko kwa marayika uhagaze ku nyanja no ku butaka.

Ndegera ku mumalayika, ndamubwira nti: Mpa icyo gitabo gito. Arambwira ati: Cyakire, ukirye rwose; kizagutera umururazi mu nda, ariko mu kanwa kawe kizaryoha nk'ubuki. Nuko mfata icyo gitabo gito mu kuboko kw'umalayika, ndakirya rwose; mu kanwa kanjye kiriyohaga nk'ubuki; maze nkiriye, inda yanjye yuzura umururazi. Arambwira ati: Ugomba kongera guhanura imbere y'amoko menshi n'amahanga n'indimi n'abami. Nuko mpabwa urubingo

rusa n'inkoni; maze umulayika arahagarara, aravuga ati: Haguruka, upime urusengero rw'Imana n'igicaniro n'abaruserengeramo. Ariko urugo rwo hanze rw'urusengero urureke, nturupime; kuko rwahawe abanyamahanga; kandi umurwa wera bazawukandagira amezi mirongo ine n'abiri. Ibyahishuwe 10:5–11:2.

Urusengero Yohana yagombaga gupima ku wa 22 Ukwakira 1844, ni urusengero rwari rufitemo abaruramyaga “barurimo.” Igikari cyo cyagombaga gusigara kitabaruwe. Urusengero rufite igicaniro, kandi na none rufitemo abaruramyaga, ni Ahera h'Ubuturo Bwera bwo mu ijuru. Mu gikari harimo igicaniro, ariko icyo cyagombaga gusigara kitabaruwe; bityo rero ikindi gicaniro cyonyine kiri mu Buturo Bwera bw'Imana ni igicaniro cy'imibavu giherereye mu Ahera. Igihe marayika wa gatatu yazaga mu 1844, byari ikigereranyo cy'ukuza kwa marayika wa gatatu mu ntangiriro z'igihe cyo gushyirwaho ikimenyetso ku wa 11 Nzeri 2001, urusengero rwari rugizwe n'ibyumba bibiri byonyine.

Ahera Hojuru hari ikimenyetso cy'Itorero, Pawulo akaba ariranga nk'umubiri, naho Ahera Cyane Hojuru hari ikimenyetso cy'Umutwe w'uwo mubiri. Ahera Hojuru ni ikimenyetso cy'ubumuntu, naho Ahera Cyane Hojuru ni ikimenyetso cy'ubumana. Igicaniro n'umwotsi wazamukaga uvuye kuri icyo gicaniro, ukazamuka ukinjira mu Ahera Cyane Hojuru, bishushanya aho ubumuntu bwahuriraga n'ubumana. Abantu bashobora gusa kwinjira mu Ahera Cyane Hojuru ku bwo kwizera, ariko uburambe bw'abizerwa bubarizwa mu Ahera Hojuru.

Aho ni ho bagomba kurira Ijambo ry'Imana, nk'uko bigaragazwa n'imitsima iri ku meza y'imigati yo kumurikwa. Aho ni ho bagomba kureka umucyo wabo ukamurika imbere y'abantu, no guhimbaza Se wo mu ijuru, nk'uko bigaragazwa n'itabaza rifite amashami arindwi, iryo tubwirwa ko rihagarariye Itorero. Aho ni ho bagomba kwifatanya n'Ubumana, uko amasengesho yabo azamukana n'ibyho Kristo yakoze bibakwiriye akagera mu Bwiza nyakuri bw'Uw'Imana.

Kuva mu wa 1798 kugeza mu wa 1844, Umwubatsi w'Urusengero yubatse urusengero rw'ubumuntu yashakaga guhuza n'urusengero rwe rw'ubumana, ariko ubumuntu bwarigometse. Guhera mu wa 2001, yongeye kubaka urusengero rw'ubumuntu, ruhagarariwe n'ibihumbi ijana na mirongo ine na bine. Dukurikije Ezekiyeli, “umwami Dawidi” ni we ugomba gutegeka ishyanga, rihindurwa rivuye mu kibaya cy'amagufa yumye yapfuye y'i Lawodikiya, rikaba ingabo ikomeye izamurwa nk'ibendera igihe itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba.

Ubwami bwo mu majyepfo bwa Yuda ni ho umurwa mukuru wa Yerusalemu wari uherereye, kandi igihugu, umwami n'umurwa mukuru bihagarariye “umutwe.” Ni ukuri, nimwemera, muzahama. Mu isano riri hagati y'ubwami bwo mu majyaruguru n'ubwo mu majyepfo, Yuda yari “umutwe”; ni ho umurwa mukuru wari uri, kandi ni wo murwa Uwiteka yahisemo gushyiraho izina rye. Ubwami bwo mu majyaruguru bwari “umubiri.” Kubera ubuhakanyi bwa Salomo, Uwiteka yahagurukije abanzi barwanya Salomo. Umwe muri abo banzi yari Yerobowamu, wabaye umwami wa mbere w'ubwami bwamaze kwigabanyamo bwo mu majyaruguru bwa Isirayeli.

Nuko Yerobowamu mwene Nebati, Umwefurati w'i Sereda, umugaragu wa Salomo, nyina akitwa Seruwa, umugore w'umupfakazi, na we ubwe yararikiye umwami ukuboko. Kandi icyatumye ararikira umwami ukuboko ni iki: Salomo yubatse Milo, asana ibyasenyutse

by'umurwa wa Dawidi se. Uwo muntu Yerobowamu yari intwari y'umunyamaboko; Salomo abonye uwo musore ko akorana umwete, amugira umutware ushinzwe umurimo wose w'inzu ya Yozefu. Nuko muri icyo gihe Yerobowamu avuye i Yerusalemu, umuhanuzi Ahiya w'Umunyashilo amusanga mu nzira; kandi yari yambaye umwenda mushya; kandi bombi bari bonyine mu gasozi. Ahiya afata uwo mwenda mushya yari yambaye, awushishimura mo ibice cumi na bibiri. Nuko abwira Yerobowamu ati: "Ihitoreremo ibice icumi, kuko Uwiteka Imana ya Isirayeli avuze ati: Dore, ngiye gushishimura ubwami mbukure mu kuboko kwa Salomo, nguhe imiryango icumi; (ariko azasigarana umuryango umwe ku bw'umugaragu wanjye Dawidi no ku bw'i Yerusalemu, umurwa natoranije mu miryango yose ya Isirayeli:)"

Kuko banteye, bagasenga Ashtoreti imanakazi y'Abanyasidoni, na Kemoshi imana y'Abamowabu, na Milikomu imana y'Abana ba Amoni, kandi ntibagendere mu nzira zanjye, ngo bakore ibitunganye mu maso yanjye, no gukomeza amategeko yanjye n'amateka yanjye, nk'uko Dawidi se yabigenje. Ariko sinzavana ubwami bwose mu kuboko kwe; ahubwo nzamugira umutware iminsi yose y'ubugingo bwe ku bw'umugaragu wanjye Dawidi, uwo natoranije, kuko yakomeje amategeko yanjye n'ibyo nategetse. Ariko nzavana ubwami mu kuboko kw'umuhungu we, maze nkubuhe, ni ukuvuga imiryango cumi. Kandi umuhungu we nzamuha umuryango umwe, kugira ngo Dawidi umugaragu wanjye ahore afite itabaza imbere yanjye i Yerusalemu, umujyi nitoranirije gushyiramo izina ryanjye. 1 Abami 11:26–36.

Igihugu cyaremwe ubwo Ezekiyeli yahuzaga inkoni ebyiri cyagombaga kugira "Dawidi" ngo abe umwami, kandi Dawidi yategekaga ari i Yerusalemu, umurwa mukuru Imana yatoranyije ngo ihashyire izina ryayo. Imiryango icumi yo mu majyaruguru yari ikimenyetso cy'umubiri, kandi Yerusalemu yari ikimenyetso cy'umutwe. Kubera ibyaha bya Manase, u Buyuda bwajyanywe i Babuloni mu bunyage mu mwaka wa 677 Mbere ya Kristo, bityo hatangira gutatanywa kwa "ibihe birindwi" byatejwe ubwami bwo mu majyepfo. Muri icyo gihe ni bwo Uwiteka yanze Yerusalemu.

Ariko Uwiteka ntiyahindutse ngo ave ku burakari bukaze bw'uburakari bwe bwinshi, bwatumye uburakari bwe bwaka ku Buyuda, bitewe n'ibyo kurakaza byose Manase yamurakaje. Nuko Uwiteka aravuga ati: "Na Buyuda nzabakura imbere y'amaso yanjye, nk'uko nakuyemo Abisirayeli, kandi nzata uyu murwa wa Yerusalemu natoranije, n'iyi nzu navuzeho nti: Izina ryanjye ni ho rizaba." 2 Abami 23:26, 27

Hari mu "nzu" i Yerusalemu ni ho yahisemo gushyira izina rye, kandi umujyi n'iyi nzu birateshwa, ariko Zekariya atanga isezerano ko Uwiteka azongera guhitamo Yerusalemu.

Nuko marayika w'Uwiteka arasubiza ati: "Yewe Mwami Nyiringabo, uzageza ryari kutababarira Yerusalemu n'imidugudu y'u Buyuda, ibyo warakariye muri iyi myaka mirongo irindwi?" Maze Uwiteka asubiza marayika wavuganaga nanjye amagambo meza n'amagambo ahumuriza. Nuko marayika wavuganaga nanjye arambwira ati: "Rangurura uvuge uti: 'Uku ni ko Uwiteka Nyiringabo avuga: Ndararikira Yerusalemu na Siyoni ishyaka rikomeye. Kandi ndakariye cyane amahanga yibereye mu mutekano; kuko nari narakayeho buhoro gusa, ariko yo yongererejeho kubateza amakuba.' Ni cyo gituma Uwiteka avuga ati: 'Nsubiye i Yerusalemu mfite imbabazi; inzu yanjye izayubakwamo, ni ko Uwiteka Nyiringabo avuga, kandi umugozi wo gupimisha uzaramburirwa kuri Yerusalemu.'"

Ongera uvuge uti: Uku ni ko Uwiteka Nyiringabo avuga ati: Imigi yanjye izongera gusagamba kubera uburumbuke; kandi Uwiteka azongera guhoza Siyoni, kandi azongera gutoranya Yerusalemu. Nuko nubura amaso yanjye ndareba, mbona amahembe ane. Maze mbaza marayika wavuganaga nanjye nti: Ibi ni ibiki? Aransubiza ati: Aya ni yo mahembe yatatanyije u Buyuda, Isirayeli na Yerusalemu. Hanyuma Uwiteka anyereka abakozi bane b'ubukorikori. Nuko ndavuga nti: Aba bazanywe no gukora iki? Aravuga ati: Aya ni yo mahembe yatatanyije u Buyuda, ku buryo nta muntu n'umwe washoboraga guterura umutwe; ariko aba bo baje kubatera ubwoba, no kwirukana amahembe y'amahanga yazamuye ihembe ryayo ku gihugu cy'u Buyuda kugira ngo agitatanije.

Nongera kubura amaso, nditegereza, maze dore mbona umuntu ufite umurungo wo gupimisha mu kuboko kwe. Nuko ndamubaza nti: "Urajya he?" Aransubiza ati: "Ngiye gupima i Yerusalemu, ngo ndebe ubugari bwaho n'uburebure bwaho." Maze dore marayika wavuganaga nanjye aragenda, undi marayika arasohoka ajya kumusanganira, aramubwira ati: "Iruka, ubwire uwo musore uti: 'I Yerusalemu hazaturwa nk'imidugudu idafite inkike, bitewe n'ubwinshi bw'abantu n'amatungo bizabamo. Kuko jyewe," ni ko Uwiteka avuga, "nzahabera inkike y'umuriro impande zose, kandi nzaba icyubahiro hagati hahwo." "Nimuveyo, nimuveyo, muhunge mu gihugu cy'ikasikazi," ni ko Uwiteka avuga, "kuko nabatanyirije mu mpande enye z'ijuru," ni ko Uwiteka avuga. "Wikize, wa Siyoni we, wowe uturanye n'umukobwa wa Babuloni." Kuko Uwiteka Nyiringabo avuga atya ati: "Nyuma y'icyubahiro yantumye ku mahanga yabashuye; kuko ukoraho mwe aba akoze ku mboni y'ijisho rye."

Kuko dore, nzabazungurizaho ukuboko kwanjye, maze bazahinduka iminyago y'abagaragu babo; namwe muzamenya ko Uwiteka Nyiringabo ari we wanyohereje. Ririmba unezerwe, wa mukobwa wa Siyoni we, kuko dore ndaje, kandi nzatura hagati muri wowe, ni ko Uwiteka avuga. Kandi amahanga menshi azifatanya n'Uwiteka kuri uwo muni, kandi azaba ubwoko bwanjye; nanjye nzatura hagati muri wowe, maze uzamenya ko Uwiteka Nyiringabo ari we wantumye kuri wowe. Kandi Uwiteka azaragwa u Buyuda ho umugabane we mu gihugu cyera, kandi azongera gutoranya Yerusalemu. Nimumare guceceka, mwa bantu mwese, imbere y'Uwiteka, kuko ahagurutse ava mu buturo bwe bwera. Zekariya 1:12-2:13.

Amasezerano y'uko Uwiteka yongera guhitamo Yerusalemu yasohoye igihe Isirayeli ya kera yongeye kubaka Yerusalemu nyuma y'ubunyage bwayo i Babuloni, ariko abahanuzi bavugaga cyane kurushaho iby'iminsi y'imperuka kuruta iminsi babayemo. Uwiteka "yarahagurutse ava mu rusengeru rwe rwera" ku wa 22 Ukwakira 1844, igihe yahagurukaga akava Ahera akajya Ahera Cyane, icyo gihe "abafite umubiri bese" bagombaga "gutekereza bucece" imbere y'Uwiteka, kuko Umunsi w'Impongano nyakuri wari ugeze, bihuje na Habakuki 2:20.

Ariko Uwiteka ari mu rusengeru rwe rwera; isi yose icecekere imbere ye. Habakuki 2:20.

Muri icyo gihe, Yohana mu gice cya cumi na rimwe cy'Ibyahishuwe yategetswe gupima urusengeru, ari rwo Zekariya yabonye igihe "yuburaga" "amaso ye, akareba, maze dore umuntu ufite umurungo wo gupimisha mu kuboko kwe." Hanyuma Zekariya aravugaga ati: "Ujya he?" Nuko Yohana abwira Zekariya ati: "Kujya gupima Yerusalemu, ngo ndebe ubugari bwayo n'uburebure bwayo." Amateka yo kongera kubaka Yerusalemu nyuma y'imyaka mirongo irindwi y'ubunyage,

n'amateka yatangiye mu 1798 ariko akarangira mu bugome igihe marayika wa gatatu yageraga mu 1844, byombi biranga umurimo watangiye ku wa 11 Nzeri 2001.

Ubwami bwo mu majyepfo, umujyi wa Yerusalemu, n'umwami Dawidi, byose ni byo "mutwe" aho imico y'Imana igomba kugaragarizwa. Ubwami bwo mu majyaruguru bugereranya "umubiri", kandi igihe Uwiteka yagenaga kongera "kubabarira Yerusalemu" no "kuyihumuriza" no kongera "kuyitoranya", aba agaragaza ishyirwaho ikimenyetso ry'abihumbi ijana na mirongo ine na bine, rikubiyemo guhurizwa hamwe kw'amagufwa yumye y'i Lawodikiya, hanyuma nyuma y'ibyo ayo magufwa akazurwa akaba ingabo ikomeye.

Icyo gikorwa kigaragazwa muri Ezekieli igice cya mirongo itatu n'irindwi, kandi kigereranywa n'ubwami bwo mu majyaruguru n'ubwo mu majyepfo, butanga ishusho y'umurimo wo gusohozwa isezerano ry'isezeranywa ryo kwandika amategeko Ye mu mitima no mu ntekerezo by'abihumbi ijana na mirongo ine na bine. Muri izo nkoni ebyiri, imwe kandi imwe yonyine ni yo irangwa ko ari umutwe, kandi niba mwizera, niba amaso yanyu ashobora kubona kandi amatwi yanyu ashobora gusobanukirwa, ibi bigaragaza indi nkoni ko ari umubiri.

Tuzakomeza iki cyigisho mu ngingo ikurikira.

"Ku rufatiro Kristo Ubwe yari yarashyizeho, intumwa zubatse itorerwa ry'Imana. Mu Byanditswe Byera, kenshi hakoreshwa ishusho yo kubaka urusengero kugira ngo hasobanurwe kubakwa kw'itorero. Zekariya yerekeza kuri Kristo amwita Ishami rizubaka urusengero rw'Uwiteka. Avuga ko abanyamahanga bazafasha muri uwo murimo ati: 'Abari kure bazaza bubake mu rusengero rw'Uwiteka;' kandi Yesaya atangaza ati: 'Abana b'abanyamahanga bazubaka inkike zawe.' Zekariya 6:12, 15; Yesaya 60:10."

Petero, yandika iby'iyubakwa ry'iyi nsengero, aravuga ati: "Mwegereye uwo, ari we Buye rizima, nubwo ryanzwe n'abantu, ariko rikaba ryaratoranyijwe n'Imana kandi rifite igiciro cyinshi, namwe ubwanyu, nk'amabuye mazima, murubakwa ngo mube inzu y'Umwuka, n'ubutambyi bwera, kugira ngo mutambire ibitambo by'umwuka byemerwa n'Imana ku bwa Yesu Kristo." 1 Petero 2:4, 5.

"Mu birombe by'isi y'Abayahudi n'iy'Abanyamahanga intumwa zarakoze, zikuramo amabuye yo kurambikwa ku rufatiro. Mu rwandiko rwe yandikiye abizera bo muri Efeso, Pawulo yaravuze ati: 'Nuko rero ntumukiri abanyamahanga n'abimukira, ahubwo muri abenegihugu hamwe n'abera, kandi muri abo mu rugo rw'Imana; kandi mwubatswe ku rufatiro rw'intumwa n'abahanuzi, Kristo Yesu ubwe ari we buye rikomeza imfuruka rikuru; muri we inyubako yose ihujwe neza ikurira kuba urusengero rwera mu Mwami; kandi muri we namwe mwubakanyijwe hamwe ngo mube ubuturo bw'Imana ku bw'Umwuka.' Abefeso 2:19-22."

Kandi yandikiye Abakorinto ati: "Nk'uko ubuntu bw'Imana nahawe bumeze, nk'umwubatsi mukuru w'umunyabwenge, nashyizeho urufatiro, undi na we arwubakaho. Ariko umuntu wese yirinde uko yubakaho. Kuko nta wundi rifatiro umuntu yabasha gushyiraho, keretse urwashyizweho, ari rwo Yesu Kristo. Ariko niba umuntu yubakishije kuri uru rufatiro izahabu, ifeza, amabuye y'agaciro kenshi, ibiti, ubwatsi, ibikenyeri; umurimo wa buri muntu uzahishurwa: kuko uwo munsu uzawerekana, kuko uzahishurwa n'umurimo; kandi umurimo

uzagerageza umurimo wa buri muntu uwo ari wo.” 1 Abakorinto 3:10–13.

“Intumwa zubatse ku rufatiro rukomeye, ari rwo Gitare cy’Ibihe byose. Kuri urwo rufatiro zazanye amabuye zakuye mu isi. Abubatsi ntibakoreye umurimo wabo batagize inkomyi. Umurimo wabo warushijeho kugorwa cyane no kurwanywa n’abanzi ba Kristo. Byabasabaga guhangana n’ubwikanyize, urwikekwe, n’urwango by’abubakaga ku rufatiro rw’ibinyoma. Benshi bakoze nk’abubatsi b’itorero bashobora kugereranywa n’abubatsi b’urukuta bo mu gihe cya Nehemiya, abo handitsweho ngo: ‘Abubakaga ku rukuta, n’abikorera imitwari, n’abashyiraga ku bandi, buri wese yakoranaga ukuboko kumwe umurimo, ukundi agafata intwari.’ Nehemiya 4:17.” Ibyakozwe n’Intumwa, 595–597.